

Я. О. Покутня, В. С. Косик

*Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка*

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ ДЛЯ РЕГІОНАЛЬНОГО ТУРИСТИЧНОГО РИНКУ

У статті проаналізовано тенденції розвитку сільського туризму досліджено можливості розвитку сільського туризму на регіональному туристичному ринку. Визначено перспективи розвитку сільського туризму на території Сумської області в умовах повномасштабної війни.

Ключові слова: туризм, туристичні ресурси, сільський туризм, зелений туризм, туристична галузь.

The article analyzes trends in the development of rural tourism, explores the possibilities of rural tourism development in the regional tourism market. The prospects for the development of rural tourism in the territory of the Sumy region in the conditions of a full-scale war have been determined.

Keywords: tourism, tourist resources, rural tourism, green tourism, tourism industry.

Постановка проблеми. Останні роки характеризуються кризою туристичної сфери як на регіональному, так і на національному рівні. Сільський туризм на регіональному рівні сприяє підвищенню економічної безпеки сільських населених пунктів,

диверсифікує сільськогосподарське виробництво та сприяє вирішенню низки важливих завдань. Ураховуючи природо-кліматичні, етно-культурні, екологічні, соціально-економічні чинники розвитку Сумська область має стати одним з лідерів сільського туризму на регіональному туристичному рівні.

Аналіз останніх джерел та публікацій. Теоретичною основою дослідження є науковий доробок вітчизняних вчених, зокрема: Л.О. Горшкова, І.В. Тищук, М.Й. Рутинський, Т.М. Булах. Праці С.І. Сюткіна, О.Г. Корнус, А.О. Корнус присвячені питанням розвитку сільського (зеленого) туризму у Сумській області.

Мета статті – проаналізувати перспективи розвитку сільського туризму для регіонального туристичного ринку (на прикладі Сумської області).

Виклад основного матеріалу. У контексті даного дослідження актуальною є детермінація ключових понять та термінів дослідження «туризм», «сільський туризм», «зелений туризм».

Законом України «Про туризм» визначено, що *туризм* – «...тимчасовий виїзд особи з місця проживання в оздоровчих, пізнавальних, професійно-ділових чи інших цілях без здійснення оплачуваної діяльності в місці, куди особа від'їжджає» [3]. У Законі України «Про туризм» серед видів туризму виділено сільський та екологічний (зелений) туризм, проте їх офіційне трактування на законодавчому рівні не закріплене.

У проєкті Закону України «Про сільський зелений туризм» (2007 року) ключові терміни даного дослідження вживаються у такому трактуванні: сільській туризм – відпочинковий вид туризму, що передбачає тимчасове перебування туристів у сільській місцевості (селі); сільській зелений туризм – відпочинковий від сільського туризму, пов'язаний з перебуванням туристів в власному житловому будинку сільського господаря, окремому (гостьовому) будинку або на території особистого селянського (фермерського) господарства; екотуризм – вид сільського туризму, що передбачає відвідування туристами територій, що мають природничу, культурологічну, етнографічну цінність [4]. І. Тищук, яка зазначає, що екотуризм та агротуризм є складовими сільського (зеленого) туризму і відрізняються лише основними цілями використання вільного часу, їхня головна різниця полягає у базових мотивах подорожування [6.]. У дослідженні Т. Булах зазначено, що сільський

зелений туризм передбачає знайомство з місцевим побутом в агрооселях, вивчення народних свят та традицій, участь у фольклорних заходах тощо [1]. М. Рутинський акцентує увагу на зануренні в сільський спосіб життя і знайомляться з місцевими звичаями, господарі в свою чергу надають туристу-відвідувачу повний комплекс якісних туристичних послуг [5]. На рисунку 1 представлено взаємозв'язок між окремими поняттями сільського «зеленого» туризму.

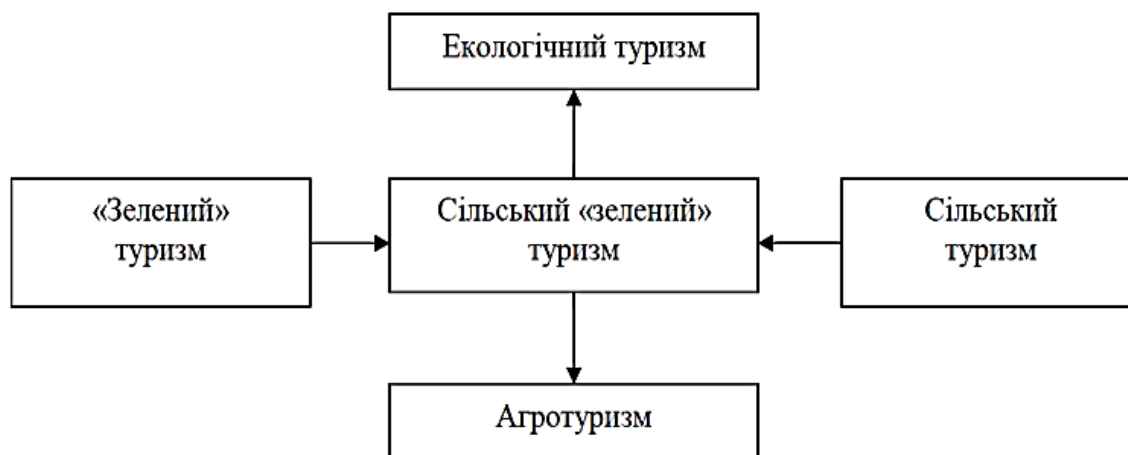

Рис. 1. Взаємозв'язок між окремими поняттями сільського «зеленого» туризму [2]

Активний розвиток сільського (зеленого) туризму у світі розпочався наприкінці ХХ століття (створення European Federation for Farm and Village Tourism). В Україні початок становлення та розвитку сільського туризму пов'язують зі створенням у 1996 році Співки сприяння розвитку сільського туризму.

Ураховуючи актуальність дослідження проаналізуємо перспективи становлення та розвитку сільського туризму для регіонального туристичного ринку (на прикладі Сумської області). Зелений або сільський туризм є одним із пріоритетних у розвитку туристичної галузі Сумщини.

Сільський туризм є одним із пріоритетних у розвитку туристичної галузі Сумщини. На сьогоднішній день в Сумській області сертифіковано 18 зелених садиб у Конотопському, Роменському, Шосткинському районах, які надають послуги у сфері сільського туризму. Низка садиб пропонує цікаві програми до тематичних свят: Івана Купала, Масляна та Різдво. Слід зазначити, що зелених садиб на території Сумщини значно більше, але лише частина з них офіційно декларує свою діяльність, оскільки закони

«Про туризм» та «Про особисте (фермерське) селянське господарство», якими регламентуються послуги у сфері зеленого (сільського) туризму, не зобов'язують їх це робити.

З метою переосмислення ставлення до рідного краю на Сумщині створено туристичний кластер «Посулля», з моменту організації до складу кластеру ввійшло 8 учасників (число учасників постійно збільшується) з Роменського, Охтирського, Сумського районів. Метою цього кластеру є сприяння культурному відродженню та духовному збагаченню українців, всебічному розвитку традицій та звичаїв шляхом координації спільних дій та спільного маркетингу туристичної інфраструктури регіону задля поліпшення екологічного стану, оздоровлення населення, аматорсько-спортивної і просвітницької діяльності. Кластер функціонує як громадська організація, яка об'єднує підприємців, які займаються діяльністю у сфері екотуризму, зокрема сільського (зеленого туризму).

Аналізуючи перспективи розвитку сільського туризму на регіональному туристичному ринку можна зробити наступні **висновки**.

Розвитку сільського зеленого туризму в Сумській області сприяють такі фактори:

- зростаючий попит мешканців українських міст та іноземних туристів на відпочинок в сільській місцевості;
- багаті рекреаційні ресурси досліджуваної території;
- традиційна гостинність сільських жителів та бажання прийняти туристів;
- можливість надання комплексу додаткових послуг з екскурсій, риболовлі, збирання ягід та грибів, катання на конях, тощо.

Перешкодами для розвитку сільського (зеленого) туризму на Сумщині є:

- незадовільний сільський житловий фонд для прийому туристів;
- відсутність транспортної інфраструктури;
- збройна агресія РФ;
- труднощі в володінні іноземною мовою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Булах Т. М. Сільський туризм як перспективний напрям для соціально-економічного розвитку села. Т. М. Булах. Формування ринкових відносин в Україні. 2010. № 11. С. 143–147.
2. Горшкова Л. О. Розвиток сільського «зеленого» туризму як складової частини туристичного комплексу. Л. О. Горшкова. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. 2020. Т. 31 (70). № 1. С. 115-120.
3. Закон України «Про туризм» 2020 року
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text>
(дата звернення 08.11.2023)
4. Проект Закону України від 04.03.2021 № 5206, «Про сільський та сільський зелений туризм»
URL: <https://www.kmu.gov.ua/bills/proekt-zakonu-pro-silskiy-ta-silskiy-zeleniy-turizm>
(дата звернення 08.11.2023)
5. Рутинський М. Й. Сільський туризм : навч. посіб. М. Й. Рутинський, Ю. В. Зінько. К.: Знання, 2006. 271 с.
6. Тищук І. В. Зелений туризм: сутність та визначення поняття. І. В. Тищук. Перспективи розвитку туризму в Україні та світі: управління, технології, моделі : колективна монографія; за науковою редакцією проф. Волошина І. М. Луцьк: РВВ Луцького НТУ, 2016. С. 114-125.